

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Farkas Gergely ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Virágh Ferenc ügyvéd által képviselt alperes ellen tervezési díj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. április 22-én kelt 9.G.40.017/2005/50. számú ítélete ellen a felperes részéről 51. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi a Fővárosi Ítéltábla a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 50.000 (ötvenezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 276.480 (kettőszázhetvenhatezer-négyszáznyolcvan) forint le nem rótt jogorvoslati illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

2001. november 22-én ... Község Önkormányzata megrendelte az alperestől a ..., ..., ..., ... községek belterületi csapadékvíz elvezetésére és 6 hektáros zápor víztározó létesítésre vonatkozó vízjogi létesítési engedélyezési tervdokumentáció, tender-dokumentáció és kiviteli terv elkészítését bruttó 101.250.000 forint vállalkozói díj ellenében.

A fenti szerződés alapján az alperes 2001. november 29-én megrendelőként alvállalkozói szerződést kötött a felperessel ..., ..., ... vízjogi létesítési engedélyezési, tender és kiviteli tervdokumentáció elkészítésére, a felperes az engedélyezési tervet

2001. december 8-ig, a tender-dokumentációt 2002. január 19-ig, a kiviteli tervet 2002. február 28-ig volt köteles elkészíteni. A szerződésben a felperes a szakhatósági hozzájáruló nyilatkozatok beszerzését, az alperes a hatósági engedélyeztetést, valamint 2002. január 13-ig a kiviteli terv tartalmi és formai követelményei átadását vállalta. A felperesnek járó tervezői díjat bruttó 19.125.000 forintban rögzítették, ezen díj 1 %-át - késedelmes naponként számolva - késedelmi kötbérként, 20 %-át - hibás teljesítés esetén - hibás teljesítési kötbérként vállalta a felperes megfizetni.

A kiviteli tervek tartalmi és formai egyeztetése 2002. január 24-én történt, a kiviteli tervek átadására a felperes részéről 2002. március 28-án, az alperes részéről ... Község Önkormányzata felé 2002. március 29-én került sor.

A felperes 2002. április 12-én 12.250.000 forint tervezői díjról állított ki számlát az alperes felé.

2002. április 29-én a tervezői díj összegét bruttó 12.768.750 forintra módosították, 2002. június 5-én az alperes 7.350.000 forintot fizetett meg a felperesnek, 2002. október 2-án kelt levelében - hivatkozva a felperes szerződésszegésére és emiatt a saját megrendelője felé történő teljesítés során őt ért hátrányra - a további teljesítéstől elzárkózott.

... Község Önkormányzata 2002. október 24-én kelt levelében az alperessel szemben szavatossági és kötbérigényt jelentett be, melyet az alperes nem fogadott el, a tervezői díja megfizetése iránt kereseti kérelmet terjesztett elő; a Fejér Megyei Bíróság előtt 15.G.40.159/2002. számon folyó perben az Önkormányzat hibás teljesítés miatti árleszállítás és kötbér megfizetése iránt viszontkereseti kérelmet terjesztett elő; az eljárás a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.308/2007/6. számú jogerős ítéletével zárult, az első- és másodfokú határozat egyaránt megállapította, hogy a tervezési szolgáltatás hibában szenvedett, a megrendelő, hibás teljesítés címén 5.062.500 forint kötbérre alappal támasztott igényt.

A felperes 2002. november 11-én végszámlát állított ki 518.750 forint tervezői díjról, és többször felszólította az alperest ezen összeg, valamint a 2002. április 12-i számla alapján kiegyenlítetlen 4.900.000 forint megfizetésére, eredménytelenül.

A felperes kereseti kérelmet terjesztett elő az alperessel szemben, melyben 5.418.750 forint és annak 2002. november 19-től számított évi 11 %-os késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni a Ptk. 277. § (1) bekezdése és 408. §-a alapján. A keresetében arra hivatkozott, hogy az alperessel kötött alvállalkozói szerződésben foglaltakat teljesítette, így a módosított szerződés szerinti vállalkozói díjat a részére az alperes megfizetni tartozik.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felperes az oszthatatlan szolgáltatást nem teljeskörűen teljesítette; nem készítette el a közúti műtárgyak fedvényterveit, nem végezte el a közútkezelői engedélyeztetést és nem szerezte be a közútkezelői hozzájáruló

nyilatkozatokat. Az alperes a hiányzó fedvénytervek elkészítésére a ... Kft.-vel kötött szerződést, így az alvállalkozói jogviszonyuk úgy szűnt meg, hogy azt a felperes teljesíteni nem is tudja. Nem vitatta, hogy a kereseti kérelemben megjelölt tervezői díjat a felperes részére nem fizette ki, de álláspontja szerint a szerződés megszűnéséig végzett munka ellenértéke kiegyenlítést nyert.

Másodlagosan - arra az esetre, ha a felperes teljesítéséhez fűződő hatályok beálltak volna - 50 %-os díjleszállításra támasztott követelést szavatossági igényként, hivatkozva a felperes hibás teljesítésére, melyet álláspontja szerint a fővállalkozói szerződésre vonatkozó perben lefolytatott szakértői bizonyítás eredménye alátámaszt.

Harmadlagosan beszámítási kifogást terjesztett elő késedelmi és meghiúsulási kötbér, valamint szerződésszegéssel okozott kár megfizetésére. Arra hivatkozott, hogy a felperes csak 2002. március 28-án, 28 napos késedelemmel teljesített, így napi 96.000 forint, mindösszesen 2.688.000 forint késedelmi kötbér terheli, a hibás teljesítés pedig a hibás teljesítés miatti 1.920.000 forint kötbérigényt megalapozza. A kárigény körében arra hivatkozott, hogy 5.062.500 forint tervezői díjhoz nem jutott hozzá; a megrendelőjével szemben indult polgári eljárásban harminc tervezői hibát állapítottak meg, ebből - állítása szerint - tizenkilenc esik a felperes teljesítésére, így matematikai arányosítást alkalmazva a felperes 19/30-ad részben felel a kárért, azaz az alperes 3.206.250 forint vagyoni előnytől esett el a felperes szerződésszegése miatt.

A felperes vitatta, hogy a fedvénytervek elkészítése, a közútkezelői engedélyeztetés és közútkezelői hozzájárulások megszerzése a feladata lett volna. Vitatta továbbá, hogy díjleszállításra, hibás teljesítés miatti kötbérfelelősségre, illetőleg kárfelelősségre alapot adóan az általa nyújtott szolgáltatás hibás lett volna. A késedelmi kötbérfelelősségét arra alapítottan tette vitássá, hogy az alperes volt késedelemben az adatszolgáltatási kötelezettségével, a kiviteli terv tartalmi és formai követelményeit 2002. január 13-ig nem adta át, nem biztosította a közúti alaptérképeket, így a késedelme a jogosulti késedelmet kizárta.

Az elsőfokú bíróság 2008. április 22. napján kelt 9.G.40.017/2005/50. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 810.750 forintot és ennek 2002. november 19-től a kifizetés napjáig járó évi 11 %-os kamatát, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 434.840 forint perköltséget, továbbá kötelezte a felperest 276.500 forint, az alperest 48.600 forint eljárási illeték megfizetésére az állam javára, külön felhívásra.

Ítélete indokolásában megállapította, hogy a felperes az oszthatatlan szolgáltatását teljesítette a felek egyező előadása szerinti időpontban. A szolgáltatott terv ... és ... szakértők véleménye szerint hibában szenvedett, az előbbi szakértő azt a tervezési munka értékének 1 %-ában tartotta számításba vehetőnek, míg az utóbbi a hibákat bagatellnek minősítette, utalva arra, hogy az alperes és a megrendelője közötti perben feltárt harminc hibajelenségből tíz esik a felperes teljesítésére, a hibák a súlyukat tekintve eltérőek, így matematikai arányosítással a tíz hiba kihatása nem határozható meg. Tekintve, hogy az alperesnek nem volt indítványa a szakértői

vélemények kiegészítésére, felülvizsgálatára, az elsőfokú bíróság arra vont következtetést, az alperes nem bizonyította, hogy a hibák milyen értékcsökkentő hatást jelentettek a szolgáltatás értékéhez képest, így díjleszállítás nem illeti meg, és nem bizonyított a matematikai arányosítással számított, szerződésszegésre alapított kárigénye sem.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a hibás teljesítésben megnyilvánuló szerződésszegésért való felelősség alól a felperes nem tudta magát kimenteni, egyértelmű szakértői vélemény állt rendelkezésre abban a vonatkozásban, hogy az alperes az adatszolgáltatási, tájékoztatási kötelezettségét nem mulasztotta el úgy, hogy ezzel előidézte volna a felperesi teljesítés hibáját vagy annak késedelmét. A felperes nem bizonyította, hogy késedelmét kizáró, felelősségét megszüntető körülmény állt volna fenn, a szakvélemény szerint a 28 napos tervezési késedelemért egyedül a felperes volt felelős, így késedelmi kötbért tartozik megfizetni, valamint az ugyancsak szakértői vélemény alapján megállapított hibás teljesítés következménye a hibás teljesítés miatti kötbérfizetési kötelezettsége. Mindezt a bíróság a felperes követeléséből beszámítási nyilatkozattal teljesítettnek fogadott el 4.608.000 forintot és a különbözetként jelentkező 810.750 forint megfizetésére, mint fennmaradt ellenszolgáltatás teljesítésére kötelezte az alperest a Ptk. 300. § (1) bekezdése alapján.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését, másodlagosan a megváltoztatását, a beszámítási kifogás elutasítását, keresetének teljes egészében történő helyt adást kért.

Álláspontja szerint az ítélet hatályon kívül helyezésére alapot ad az, hogy nem állapítható meg, az elsőfokú bíróság milyen összeg alapulvételével határozta meg a késedelmi és hibás teljesítési kötbér százalékos alapját, a beszámítási kifogásban megjelölt bruttó 9.600.000 forint kötbéralap sem az eredeti, sem a módosított vállalkozási szerződésben nem szerepel.

Emellett az elsőfokú bíróság a felperes késedelmi kötbér-felelőssége megállapítása során figyelmen kívül hagyta, hogy az alperes a ... Kft.-től csak 2002. július 14-én rendelte meg a fedvénytervek elkészítését, a 2001. november 29-i szerződés 1.4. pontja szerint ezt az adatot az alperesnek a szerződéskötéssel egyidejűleg kellett volna szolgáltatnia, így a késedelme több mint hét hónap, mely a felperesi késedelmet kizárja.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes nem kívánta a felperesi közrehatás mértéke, az egyes hibák súlya, jellege értékcsökkentő hatásának szakértői vizsgálatát, így önellentmondásos az ítéletben a hibás teljesítés miatti kötbér-felelősség fennállására levont jogi következtetése.

Sérelmezte annak figyelmen kívül hagyását, hogy a 2002. április 29-i szerződésmódosítás a beruházó által felvetett, alperes részéről felperesre hárított hibák miatti igény kompenzálására jött létre, így értelmezhetetlen az alperes késedelmi és hibás teljesítésre vonatkozó kötbérigénye.

A Fővárosi Ítéltábla a jogorvoslati eljárás során az alperes marasztalására vonatkozó ítéleti rendelkezést nem érintette, az elsőfokú bíróság határozata

fellebbezés hiányában ebben a körben a Pp. 228. § (2) bekezdése alapján jogerőre emelkedett.

A felperes fellebbezése nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a fellebbezéssel érintett körben a tényállást - a felek nyilatkozataira és bizonyítási indítványaira figyelemmel - a szükséges mértékben feltárta, és helytálló az abból levont jogi következtetése is.

A 2001. november 29-i alvállalkozói szerződés VII.4. pontjában a felperes késedelmes teljesítés esetére, naponként a teljes vállalkozói díj 1 %-át kitevő késedelmi kötbér megfizetését vállalta, mely a Ptk. 246. § (1) bekezdése szerinti érvényes kötbérkikötés.

Az alvállalkozói szerződés I.3.3. pontjában rögzítették, hogy a kiviteli terv elkészítésének határideje 2002. február 28., ugyanitt az alperes vállalta a kiviteli terv tartalmi és formai követelményei felperes részére történő átadását 2002. január 13-ig.

A fenti szerződési rendelkezéseket a 2002. április 29-i szerződésmódosítás nem érintette, az kizárólag a vállalkozói díj összegére vonatkozott.

A peres felek egyező, a Pp. 163. § (2) bekezdése szerint értékelendő előadása szerint a felperes a kiviteli terveket 2002. március 28-án adta át az alperesnek, így nem tévedett az elsőfokú bíróság annak megállapításakor, hogy a Ptk. 298. § a) pontja szerint a teljesítés körében 28 napos késedelem terhelte.

Ugyancsak helytállóan vont következtetést az elsőfokú bíróság arra, hogy a felperes a késedelmi kötbér-felelősség alól magát nem mentette ki, megalapozatlan az alperesi adatszolgáltatási-tájékoztatási kötelezettség késedelmes teljesítésére - a felperes késedelmét kizáró körülményre - alapított védekezése.

A kiviteli terv tartalmi és formai követelménye egyeztetésére 2002. január 24-én került sor, ... szakértő 2007. január 8-án kelt szakvéleményében azonban kifejtette, hogy a kiviteli tervek tartalmi és formai követelményei az érintett szakterületen teljes mértékben kialakultak, azokat egy tervezői jogosultsággal rendelkező szaktervezőnek ismernie kell, az adatszolgáltatási-tájékoztatási kötelezettség elmulasztása a felperes késedelmében nem hatott közre, a tartalmi és formai követelmények hiánya nem növeli meg a tervezésre fordítandó munkaidőt, így szállítási határidő-eltolódást nem okozhat.

A felperes késedelmi kötbérfelelősségét nem érinti a fellebbezésben hivatkozott fedvényszervek megrendelésének az időpontja sem; az alperes fedvényszervek szolgáltatását nem vállalta, és a fedvényszervek készítése nem volt az eredeti tervezésnek sem a célja, a fenti szakértői vélemény szerint a fedvényszervek a

szakhatóság által megállapított hibák kijavítására szolgáló külön tervek voltak, a felperes terveiben talált hibák javítását a ... Kft. a fedvénytervekkel végezte el.

Nem osztotta a Fővárosi Ítéltábla a felperes fellebbezési okfejtését a hibás teljesítés miatti kötbér-felelőssége hiányára vonatkozóan sem.

A 2001. november 29-én kelt alvállalkozói szerződés VII.5. pontjában a felperes hibás teljesítés esetére a teljes vállalkozói díj 20 %-át hibás teljesítési kötbér címén vállalta megfizetni. Ezen szerződési rendelkezés - ugyanúgy, mint a késedelmi kötbér esetén - a Ptk. 246. § (1) bekezdése szerinti érvényes kötbér-felelősségvállalásnak minősül, melyet a 2002. április 29-i szerződésmódosítás ugyancsak nem érintett.

A felperesi teljesítés megfelelőségére lefolytatott szakértői bizonyítás eredményét az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte; ... és ... műszaki szakértők egyezően nyilatkoztak arra a tényre, hogy a tervszolgáltatás hibás volt, az első fokú határozat helytállóan tartalmazza, hogy az előbbi szakértő a hibákat a tervezési munka 1 %-ában tartotta számításba vehetőnek, az utóbbi szakértő pedig a hibákat bagatellnek minősítette, utalva arra, hogy azok következményei tervezői művezetéssel kiküszöbölhetők, megszüntethetők voltak. A rendelkezésre álló szakértői véleményekből a hibáknak, a szolgáltatás egészére vetített értékcsökkentő hatására nem volt konkrét következtetés vonható, ez okból került sor a díjleszállításra, valamint a hibás teljesítéssel okozott kár megfizetésére vonatkozó beszámítási kifogás elutasítására.

Az alvállalkozói szerződés VII.5. pontja szerint a hibás teljesítés kötbér-felelősséget eredményez, ennek megállapításához a hibás teljesítés tényének kétségmentes bizonyítása szükséges, mely a szakértői véleményekkel megtörtént. Az, hogy nem nyert bizonyítást a hibás teljesítés szolgáltatás egészére vetített értékcsökkentő hatása, illetőleg az, hogy ezzel a felperes az alperesnek mennyiben okozott kárt, nem akadályozza a kötbér-felelősség megállapításának, utóbbit önmagában a hibás teljesítés bizonyított ténye megalapozza.

Alaptalan a felperes fellebbezési okfejtése a kötbérszámítás hibájára, a beszámítási kifogásban megjelölt kötbéralap téves, indokolatlan elfogadására vonatkozóan is.

Az alvállalkozói szerződés VII.4. és VII.5. pontja egyaránt a teljes vállalkozói díjat jelöli meg a kötbérszámítás alapjaként; a 2002. november 29-i szerződés III. pontja szerint a vállalkozói díj bruttó 19.125.000 forint, a 2002. április 29-i szerződésmódosítás szerint bruttó 12.768.750 forint. Az utóbbi okiratból kitűnően az eredeti szerződés I. fejezetében írt feladat elvégzéséért a felperesnek 9.600.000 forint + 2.400.000 forint ÁFA tervezői díj járt, a szerződésmódosítás 1., 2. pontjában részletezett további munkálatokért pedig 300.000 forint + 75.000 forint ÁFA, valamint 315.000 forint + 78.750 forint ÁFA vállalkozói díj illette, így mindösszesen 10.215.000 forint + 2.553.750 forint ÁFA vállalkozói díjra volt jogosult.

Az alperes a kötbérszámítás alapjaként az eredeti szerződés I. fejezetében írt feladatot elvégzéséért járó, a szerződés módosítása során nettó 9.600.000 forintra

csökkent tervezői díjat jelölte meg - figyelmen kívül hagyva a további vállalásokért járó tervezői díjak összegét - ez sem az eredeti, sem a módosított szerződéssel nem ellentétes. Utal a Fővárosi Ítéltábla arra is, megengedett a kötbér érvényesítésére jogosult részéről a kötelezettre kedvezőbb számítás alkalmazása, így akár a szerződésben kikötötnél alacsonyabb kötbéralap megjelölése is.

A 2002. április 29-én írásba foglalt alvállalkozói szerződésmódosítás nem tartalmazza a fellebbezésben hivatkozott, hibás teljesítés ellentételezésére vonatkozó szándékot, a felek arra vonatkozó jognyilatkozatot az okiratban nem rögzítettek, hogy a tervezői díj csökkentésének a célja a tervezési hibák kompenzálása. Ezt alátámasztó peradat nem merült fel, bizonyíték e körben nem áll rendelkezésre, így a díjcsökkentés okára alapított fellebbezési érvelés sem fog helyt.

Tekintettel arra, hogy a fellebbezésben előadottak eltérő tényállás megállapítására, illetőleg jogi következtetés levonására nem adtak alapot, a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság helytálló ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes jogorvoslati perköltsége megfizetésére, mely a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése figyelembevételével megállapított 50.000 forint jogi képviselési munkadíjból áll, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint kötelezte a személyes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 276.480 forint jogorvoslati illeték megfizetésére az állam javára.

Budapest, 2008. október 21.

. Bánki Horváth Mária s. k.,

a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s. k.,
előadó bíró

Dr. Rédei Anna s. k.,
bíró